

ЛЕКЦИЯ 4

ПРИЛАГАНЕ НА "СТЕНОТОН" ПО ВРЕМЕ НА СЛУШАНЕ НА МУЗИКАЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предполага се, че след вникване в съдържанието, след овладяване в достатъчна степен на посочените в първите три лекции правила и след придобиване на бърза реакция при записването на музикалните звукове по системата "Стенотон" чрез повторения на упражненията с тях курсистът музикант – слушател може да пристъпи към най-същественото приложение на системата, а именно – записване на музикални теми и пасажи по време на музикалното изпълнение, където и да става това.

Предварителната подготовка за записване изисква:

1. Наличие на листчета бяла или линирана хартия с размери около 10 см ширина и 20 см дължина и молив (средно твърд) или химикалка. Обикновено за концертна пиеса от половин час са достатъчни десет листчета, върху които се пише от двете страни, като почти не се гледа в тях. За пишещите с дясната ръка слушатели е целесъобразно тестето от листчетата или бележникът да се държат с лявата ръка с притиснат към реда, на който се нанасят знаците, палец. Палецът се придвижва леко отгоре надолу до последния ред, като по този начин се избягва застъпване на редовете и се осигурява добро разчитане на музиграмата. С дясната ръка слушателят с добре подострен молив или химикалка записва музиграмата на хоризонтални редове, започващи от мястото на палеца на поддържащата ръка.

Музикантът слушател обикновено е седнал, не е напрегнат, но е съсредоточен всецияло в тоновете (или звуковете), които слуша. За удобство той може да опре бележника на коляното си, без да забравя важната роля на палеца на лявата ръка за отдалечаването и разграничаването на отделните редове на музиграмата. След запълване на всяка страница листът се поставя бързо под тестето и се преминава към записване върху следващата страница. Целесъобразно е листата да бъдат предварително номерирани.

2. Слушателят трябва да заеме мястото си в концертната зала не по-късно от десетина минути преди започване на музикалното изпълнение, което ще записва по системата "Стенотон". Едновременно с

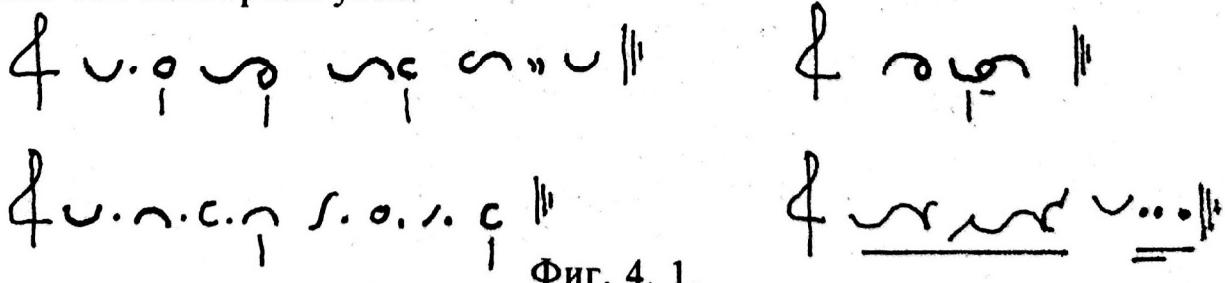
настаняването си изважда бележника и молива. Психическата му настройка следва да бъде свързана с програмата, която предстои да чуе. Както е известно, съществува разлика във въприемането на оратория, на изпълнение на симфоничен оркестър, на камерен състав, на солови, на инструментални и вокални изпълнения и на рецитации с музикален фон.

3. Слушателят трябва да си изработи и навик за тонална настройка. Тя прилича на настройката, която публиката чува от оркестъра, след като концерт-майсторът помоли духачите да сверят тон ла и приканва останалите оркестранти да се съобразят с дадения тон. От този момент слушателят не се разсейва, а нагажда слуха си за въприемане на встъплението и на началните музикални фрази или звукови ефекти на писата, за която е желателно, но не е задължително, да има информация.

4. Съсредоточеният слушател привежда в действие музикално-слушовата си логика още в началото на музикалното изпълнение и започва непосредствено да отразява по системата "Стенотон" това, което възприема слухът му в приета от него и удобна за бързо разчитане тоналност. При първите повторения на пасажите той естествено ще може да се коригира, като допълни или доуточни записките си. Това той прави и непосредствено след изпълнението на музикалната писа, докато музикалната му памет е още свежа.

5. Препоръчва се да се започне със записване на кратки музикални фрази – например сигнали на радиостанции, сигнали на телевизионни предавания, леки мелодични пасажи от популярни песни. Музиграмите от такива записи се усвояват чрез неколократно преписване на чисто и наново разчитане след 3–4 дена, без преди това да се ползват за преговор. Така окото на слушателя привиква към образите от музиграмата, а ръката му все по-леко и инстинктивно ги изписва.

Ето някои начални упражнения, които могат да се пеят по ноти или със затворена уста.

Фиг. 4. 2.